

Mäntyharjun kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

Kuva: Mäntyharjun kuvapankki, kuvaaja Pihla Liukkonen, Kontrastia

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	4
3. Arviointitoiminta ja arviointikertomuksen valmistelu valtuustolle	5
4. Kunnanhallituksen antaman selvityksen arviointi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.....	6
5. Mäntyharjun kuntastrategia 2022–2025	6
5.1 VISIO Mahdollisuuksien Mäntyharju.....	6
5.2 ARVOT Uusiutuen, Yhdessä, Positiivisesti	6
5.4 LOPPUHYÖDYT JA MITTARIT	6
6. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025	6
6.1 Hallintopalvelut	7
6.1.1 Keskusvaalilautakunta	7
6.1.2 Tarkastuslautakunta.....	7
6.1.3 Kunnanvaltuusto	7
6.1.4 Hallintopalvelut.....	7
6.3 Sivistyslautakunta	9
6.3.1 Sivistyslautakunnan hallinto	10
6.3.2 Varhaiskasvatus	10
6.3.3 Perusopetus.....	10
6.3.4 Toisen asteen koulutus	10
6.3.5 Vapaa sivistystyö.....	10
6.3.6 Taiteen perusopetus / Mikkelin musiikkiopisto.....	10
6.3.7 Kirjastopalvelut	10
6.4 Tekniset palvelut.....	11
6.4.1 Tekninen hallinto	11
6.4.2 Yhdyskuntasuunnittelu.....	11
6.4.3 Kuntatekniikka	11
6.4.4 Kiinteistöpalvelut	11
6.4.5 Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus	11
6.4.6 Vesihuoltolaitos, Mäntyharju	11
6.4.7 Vesihuoltolaitos, Pertunmaa.....	11
6.4.8 Maa- ja metsätilat.....	11
7. Investoinnit	12
8. Kunnan talousanalyysi	12
9. Kuntakonserni	14
10. Henkilöstö.....	14
11. Muut havainnot ja yhteenveto.....	15
12. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle.....	16

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2025 alkoi uuden äärellä 1.1.2025 alkaen Mäntyharjun kuntaan liitettiin Pertunmaan kunta ja samalla syntyi uusi Mäntyharjun kunta.

Suuri muutos kaikille osapuolille, mutta välttämätön. Kunnan pinta-ala ja asukasluku kasvoivat. Se asettaa omia vaatimuksiaan meille kaikille. Uuden kunnan toimintatapojen yhteensovittaminen vaatii työtä ja aikaa, muutokset eivät tapahdu hetkessä.

Muutosvastarinta on normaalia, mutta meidän pitää myös osata päästää irti vanhasta ja katsoa, mitä uusia mahdollisuuksia tämä tilanne meille avaa. Meillä on loistava mahdollisuus luoda uusia, meille sopivia toimintatapoja ja ennen kaikkea löytää yhteinen hiili, johon puhalttaa ja saada asiat rullaamaan uudella ja eteenpäin katsovalla otteella.

Ensimmäinen vuosi on osoittanut, että töitä riittää, mutta luotan, että me kaikki haluamme Mäntyharjun menestyvän ja kehittyvän vetovoimaiseksi ja houkuttelevaksi kunnaksi muuttaa tänne asumaan, elämään ja yrittämään.

Meillä on kaikki kortit edelleen omissa käsissämme, laitetaan ne oikeaan järjestykseen. Avain tähän on yhteistyö kaikilla tasoilla. Kuntalaiset, henkilöstö ja viranhaltijat sekä luottamushenkilöt ovat tärkeässä roolissa tässä asiassa. Askeleita oikeaan suuntaan on otettu, mutta tahtia tulee tiivistää, jotta kehitymme ja olemme valmiina tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Me teemme sen, varmasti!

Tarkastuslautakunta on puhtaalla pöydällä, uuden edessä. Vuoden päästä pääsemme kunnolla pureutumaan asioihin, kun on enemmän vertailutietoa, jota voimme tarkastella perusteellisemmin. Vuoden 2025 arvioinnin suorittamista hankaloittivat lukuisat esteellisyydet ja lautakunnan työskentelyn myöhäinen aloitus.

Erityisesti haluan lausua koko lautakunnan puolesta kiitokset kunnan henkilöstölle ja viranhaltijoille kärsivällisyydestä ja pitkämielisyydestä tämän muutoksen keskellä. Te olette tärkeä lenkki tässä ketjussa, joka etenee vakaasti strategiassa asetettuja tavoitteita kohti. Kuntalaiset ja luottamushenkilöt tukevat myös osaltaan tätä meidän yhteistä matkaamme kohti entistä parempaa kuntaa.

Lämmin kiitos teille kaikille. Yhdessä eteenpäin.

Sari Lantta
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja taroituksenmukaisella tavalla.

Kunnanvaltuuston toimikaudeksi 1.8.2021–31.5.2025 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä ja varajäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
<i>Timo Kuoksa, puheenjohtaja</i>	<i>Satu Siltala</i>
<i>Eero Kantola, varapuheenjohtaja</i>	<i>Esa Vihavainen</i>
<i>Johanna Halme, ero KV 6.11.2023</i>	<i>Jatta Mikkänen</i>
<i>Juha Vallin, KV 6.11.2023 alkaen</i>	
<i>Johanna Purho-Ruotsalainen</i>	<i>Anssi Turtiainen</i>
<i>Liisa Torniainen</i>	<i>Tarmo Noren</i>

Kunnanvaltuusto on päätöksellään 6.10.2025 § 55 valinnut tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 2025–2029 seuraavat viisi (5) jäsentä ja heille kullekin henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
<i>Sari Lantta, puheenjohtaja</i>	<i>Leena Pekkanen</i>
<i>Seppo Kettunen, varapuheenjohtaja</i>	<i>Liisa Torniainen</i>
<i>Markku Huovinen</i>	<i>Reetta Ikonen, eronnut keväällä 2026, ei vielä nimettyä uutta varajäsentä</i>
<i>Raili Suomi</i>	<i>Pasi Leinonen</i>
<i>Markku Pöyry</i>	<i>Esa Vihavainen KV 6.10.2025 § 55,</i> <i>Unto Auvinen KV 3.11.2025 § 69,</i> <i>Eero Kantola KV 2.2.2026 § 6</i>

Lautakunnan puheenjohtajana on toiminut Timo Kuoksa ja varapuheenjohtajana Eero Kantola 31.5.2025 saakka. Kunnanvaltuusto on päätöksellään 6.10.2025 § 55 nimenyt tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi Sari Lantan ja varapuheenjohtajaksi Seppo Kettusen.

Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut Mikkelin Tilintarkastus Oy:n JHT, HT tilintarkastaja Mika Mikkonen 31.5.2025 saakka. Kunnanvaltuusto on päätöksellään 2.6.2025 § 22 valinnut kunnan tilintarkastusyhteisöksi ajalle 1.1.2025 – 31.12.2028 BDO Audiator Oy:n ja vastuulliseksi tilintarkastajaksi JHT, HT Lilja Koskelon. Samalla päätöksellä on päätetty myös tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy. Kunnanvaltuusto on päätöksellään 6.10.2025 § 56 merkinnyt tiedoksi BDO Audiator Oy:n tarkastuslautakunnalle osoitetun, seuraavansisältöisen kirjeen: ”Ilmoitamme kohteliaimmin, että BDO Audiator Oy:n nimeämänä Mäntyharjun kunnan vastuunalaisena tilintarkastajana toimii jatkossa KHT, JHT Milja Leino.” Nimeäminen on astunut voimaan 23.10.2025. Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 12.11.2025 § 42 merkinnyt vastuunalaisen tilintarkastajan vaihdoksen tiedoksi. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut 31.5.2025 saakka hallintosihteerinä Arja Leppäkumpu. Tarkastuslautakunta on päätöksellään 23.10.2025 § 35 nimennyt tarkastuslautakunnan sihteeriksi Assistant Manager, tarkastaja Eija Susitaipaleen BDO Audiator Oy:stä.

3. Arviointitoiminta ja arviointikertomuksen valmistelu valtuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on muun muassa arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arviointihavainnot raportoidaan valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudeksi arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Arviointisuunnitelman pohjalta on laadittu tarkastuslautakunnan tarkempi vuosityöohjelma kutakin vuotta varten.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kymmenen tilivuoden 2025 arviointikokousta. Lautakunta on kuullut keskushallinnon johtavia viranhaltijoita kunnan toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä saanut selvitykset yleishallinnon, sivistyslautakunnan ja teknisen lautakunnan tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä investoinneista. Lisäksi lautakunta on kuullut konserniyhtiöiden isännöitsijöiden ja toimitusjohtajan katsaukset yhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja ajankohtaisista asioista. Lautakunta on kuullut myös henkilöstöjärjestöjen edustajia sekä työsuojeluvaltuutettua ja työsuojelupäällikköä.

Tarkastuslautakunta ei tehnyt tutustumiskäyntejä tilikaudella 2025.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2025 talousarvioon, kunnanhallituksen allekirjoittamaan vuoden 2025 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä vuoden 2025 henkilöstökertomukseen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen avulla ja tehneillä muilla havainnoilla kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista 25.5.2026. Tarkastuslautakunta on perehtynyt raportteihin sekä tilintarkastuskertomukseen.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ja varajäsenillä todettiin seuraavat esteellisyydet:

Markku Huovinen on ollut Mäntyharjun kunnan

- sivistyslautakunnan jäsen 1.1.- 31.5.2025 ja
- teknisen lautakunnan varajäsen 1.1.-31.5.2025.

Seppo Kettunen on ollut Mäntyharjun kunnan

- sivistyslautakunnan jäsen 1.1.- 31.5.2025.

Sari Lantta on ollut Mäntyharjun

- kunnanhallituksen puheenjohtaja 1.1.-31.5.2025.

Raili Suomi on ollut Mäntyharjun

- kunnanhallituksen jäsen 1.1.-31.5.2025 ja
- Raili Suomen puoliso, Pekka Suomi, on ollut kunnanhallituksen varajäsen 1.1.-15.12.2025.

Kunnanvaltuusto on päätöksellään 15.12.2025 § 78 valinnut kunnanhallituksen varajäsen Pekka Suomen tilalle Jari Lamposen, joten tarkastuslautakunnan jäsen, Raili Suomi, ei ole enää esteellinen toimimaan tarkastuslautakunnan jäsenenä 15.12.2025 alkaen.

Pasi Leinonen, Raili Suomen varajäsen, ei esteellisyyttä ajalla 1.1.-15.12.2025.

Leena Pekkanen, Sari Lantan varajäsen

- teknisen lautakunnan puheenjohtaja 1.1.-31.5.2025

Liisa Torniainen, Seppo Kettusen varajäsen

- Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy, hallituksen jäsen 1.1.-31.12.2025

Edellä kirjatut esteellisyudet on huomioitu arviointikertomuksen 2025 laadinnassa siten, että henkilöt eivät ole osallistuneet arviointityöhön osa-alueilla, joissa heillä on esteellisyys.

Arviointikertomuksen laadinta vuodelle 2025 on ollut haasteellista johtuen tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten esteellisyyksistä sekä tarkastuslautakunnan toimikauden ja kokoonpanon vaihdoksesta 1.6.2025.

4. Kunnanhallituksen antaman selvityksen arviointi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 3.11.2025 § 64 käsitellyt kunnanhallituksen ja toimielinten antamat selvitykset ja vastaukset vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintoihin. Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 11.2.2026 § 17 käsitellyt ja merkinnyt tiedoksi kunnanhallituksen antamat selvitykset.

5. Mäntyharjun kuntastrategia 2022–2025

Mäntyharjun kunnanvaltuusto 5.9.2022 vahvistanut Mäntyharjun kuntastrategian vuosille 2022–2025. Kuntastrategiaan on kirjattu kunnan visio, arvot, neljä strategista painopistekokonaisuutta sekä loppuhyödyt ja mittarit vuosille 2020–2025.

5.1 VISIO Mahdollisuuksien Mäntyharju

5.2 ARVOT Uusiutuen, Yhdessä, Positiivisesti

5.3 PAINOPISTEET

- Talous ja päätöksenteko
- Elinkeinojen menestys
- Kuntaimago
- Aktiviteetit ja luonto

5.4 LOPPUHYÖDYT JA MITTARIT

Tarkastuslautakunta toteaa, että Mäntyharjun kunnan strategian 2022–2025 arviointi vuoden 2025 osalta ei ole merkityksellistä toimintaympäristössä tapahtuneen olennaisen muutoksen vuoksi johtuen Pertunmaan ja Mäntyharjun kuntaliitoksesta 1.1.2025.

6. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025

Talousarvioon 2025 on kirjattu kunnanvaltuuston toimielimille asettamat strategian mukaiset toiminnalliset tavoitteet, mittarit sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tehtävien hoitamiseen. Talousarvion sitovuus on esitetty talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden kohdassa 3.

Käyttötalouden sitovana tasona ovat toimintamenot lautakunnittain ilman suunnitelman mukaisia poistoja ja laskennallisia eriä sekä talousarvioasiakirjassa mainitut sitovat strategiaperusteiset tavoitteet.

Kansalaisopiston sitova tavoite on toimintakate.

Investointiosan sitova taso on hankekohtainen. Mikäli talousarvio sisältää investointikohdalle ulkopuolista rahoitusta, on rahoituksen saaminen edellytys hankkeen aloittamiselle.

Tilinpäätöksessä talousarvion 2025 toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto).

6.1 Hallintopalvelut

6.1.1 Keskusvaalilautakunta

Kunnan yleishallintoon kuuluvia toimielimiä ovat: vaalilautakunta, tarkastuslautakunta, yleishallinto ja tekniset palvelut, kunnanhallituksen elinkeinojaosto, elinkeinotoiminta ja ympäristötoimi. Yleishallinnon toimielinten toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa.

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-29.730	-53.472	24.102

Keskusvaalilautakunnan toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 24.102 €.

6.1.2 Tarkastuslautakunta

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-40.290	-33.462	-6.828

Tarkastuslautakunnan toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 6.828 €.

6.1.3 Kunnanvaltuusto

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-73.070	-69.934	-3.136

Kunnanvaltuuston toimintakulut alittivat muutetun talousarvion -3.136 €.

6.1.4 Hallintopalvelut

6.1.4.1 Kunnanhallitus, ltk

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-3.489.720	-3.552.876	63.156

6.1.4.2 Elinvoima

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-1.931.850	-2.146.504	214.654

Kunnanhallituksen toimintakulujen toteuma ylitti muutetun talousarvion 63.156 € ja elinvoimatoimen toimintakulut ylittivät talousarvion 214.654 €.

6.1.4.3 Kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja hallinto- ja talousjohtaja

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-748.540	-732.144	-16.396

6.1.4.4 Yleishallinto

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-2.381.080	-2.516.172	135.092

6.1.4.5 Ympäristöpalvelut

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-360.100	-304.561	-55.539

TA2025 toiminnallinen tavoite	Mittari	TP-arvio toteumasta
Tuotetaan parempaa tietoa päätöksenteon ja työn suunnittelun tueksi	Talouden toteumasta tuotetaan raportti kunnanhallitukselle kuukausittain (100 %)	Toteuma 90 %
Sopeutetaan hallitusti palvelutuotanto vastaamaan resursseja	Vuositulostavoite vuonna 2025, Tavoite 0 €	Toteuma 100 %
Yritysten menestyminen	Taloustutkimuksen haastattelu yrityksille (kokonaistyytyväisyys), Tavoitetaso 100 %	Toteuma 0 %, ei tehty
Asiointiliikenteen jatkuvuuden turvaaminen	Reittien määrä, Tavoitetaso 100 %	Toteuma 100 %
Paikallisen, henkilökohtaisen palvelumallin kehittäminen työllisyyspalveluissa	Malli paikallisesta työllisyyspalvelusta, Tavoitetaso 100 %	Toteuma 100 %

Tarkastuslautakunnan arvio:

Yhdistymishallitus päätti yt-neuvottelujen säästötavoitteeksi 1.000.000 euroa viranhaltijaesityksen 700.000 euroa sijaan. Päätökseen ei ole kirjattu korotuksen perustelua.

Yhteistoimintaneuvotteluja on käyty ammattijärjestöjen kanssa kuudessa kokouksessa keväällä 2025. Neuvottelut on todettu päättyneeksi 9.4.2025, jolloin todettiin, että neuvotteluissa on saavutettu esitetyn kokonaissäästötavoitteen mahdollistavat säästötoimenpidesitykset. Yhdistämishallitus on kuitenkin palauttanut asian uudelleen valmisteltavaksi, mutta päätökseen ei ole kirjattu perusteluita, miksi asia on palautettu uudelleen valmisteluun.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että päätösten perusteluita ei ole kaikilta osin kirjattu pöytäkirjoihin.

Kunnan www-sivuilta puuttuu useiden viranhaltijoiden viranhaltijapäätösten päätöspöytäkirjat. Viranhaltijapäätökset ovat julkisia, ellei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. (Julkisuuslaki 621/1999)

Tarkastuslautakunta painottaa, että julkisuuslain mukaiset viranhaltijapäätökset tulee julkaista julkisilla kunnan www-sivuilla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että edellä mainittuja huomioita lukuun ottamatta kokonaisuutena arvioiden kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

6.3 Sivistyslautakunta

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-13.957.360	-14.245.422	288.062

TA2025 toiminnallinen tavoite	Mittari	TP-arvio toteutuksesta
Kehitämme tiedolla johtamisen käytäntöjä	Hyödynnetään Kuntamaisema-raportointia ja tuotetaan dataa taloudesta, toiminnasta ja toimintaympäristöstä, uutena opetuksen järjestämisestä tietoa Dash Board -ohjelman avulla, Tavoite 90 %	Toteuma 50 %
	Kehitetään dataan perustuvia älykkäitä ratkaisuja talouden ja toiminnan sopeuttamiseksi, Tavoitetaso 70 %	Toteuma 60 %
Monipuolinen kulttuurielämä säilyy viireänä ja monipuolistuu entisestään. Sivistyspalveluiden toimijat edistävät asukkaiden terveyttä, osallisuutta ja hyvinvointia liikunnan, taiteen ja kulttuurin keinoin sekä edistävät taide ja kulttuuripalvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta.	Toteutetaan Kulttuurikasvatussuunnitelman väliarviointi ja kohdennetaan toimintaa arvioinnin perusteella. Tavoitetaso 70 %	Toteuma 90 %
	Edistetään Kisalan palveluiden käyttöönottoa ja luontoaktiiviteettien kehittämistä. Tavoitetaso 60 %	Toteuma 60 %
Tehostetaan liikuntapaikkoihin ja liikuntatoimintaan liittyvää tiedottamista ja yhteistyötä.	Viestitään monipuolisesti kunnan liikuntamahdollisuuksista korostaen viestinnässä eri kohderyhmien mahdollisuuksia. Tavoitetaso 80 %.	Toteuma 80 %.
	Liikuntaneuvonnan verkoston rajapintatyöskentely edistyy. Verkoston toimijoiden vastuunotto lisääntyy ja toimintamuodot kehittyvät. Tavoitetaso 80 %.	Toteuma 80 %
Sivistyslautakunnan alaisuudessa järjestettävässä toiminnassa huomioidaan kuntalaisten osallisuuden edistäminen.	Hyvän mielen kunta -tarkistuslistan hyödyntäminen työvälineenä kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä arvioinnissa. Tavoitetaso 70 %.	Toteuma 70 %
	LTK alaisissa yksiköissä on toimivia työkäytäntöjä, jotka mahdollistavat oppilaiden/kuntalaisten osallistumisen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun. Tavoitetaso 70 %.	Toteuma 60 %

6.3.1 Sivistyslautakunnan hallinto

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-251.750	-401.765	150.015

6.3.2 Varhaiskasvatus

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-2.647.950	-2.797.469	149.519

6.3.3 Perusopetus

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-7.531.520	-7.550.506	18.986

6.3.4 Toisen asteen koulutus

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-1.464.180	-1.458.124	-6.056

6.3.5 Vapaa sivistystyö

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-544.460	-546.576	2.116

6.3.6 Taiteen perusopetus / Mikkelin musiikkiopisto

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	0	-91	91

6.3.7 Kirjastopalvelut

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-425.840	-420.652	-5.188

6.3.8 Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-1.091.660	-1.070.238	-21.422

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntaliitoksen mukanaan tuoma toimintaympäristön muutos vuonna 2025 huomioiden talouden toteutumisen ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuden arviointi on vaikeaa, koska organisaatiomuutosten vaikutukset ja tulokset näkyvät käytännössä vasta vuoden 2026 aikana.

Tarkastuslautakunta iloitsee kunnan kasvaneesta väkiluvusta sekä kasvaneesta palvelukysynnästä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimialalla.

6.4 Tekniset palvelut

6.4.1 Tekninen hallinto

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-561.590	-550.565	-11.025

6.4.2 Yhdyskuntasuunnittelu

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-144.660	-116.154	-28.506

6.4.3 Kuntatekniikka

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-1.101.690	-981.968	-119.722

6.4.4 Kiinteistöpalvelut

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-3.011.540	-3.159.400	147.860

6.4.5 Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-401.810	-488.839	87.029

6.4.6 Vesihuoltolaitos, Mäntyharju

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-912.970	-765.565	-147.405

6.4.7 Vesihuoltolaitos, Pertunmaa

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut		-304.246	-304.246

6.4.8 Maa- ja metsätilat

	TA2025	TP2025	Poikkeama
Toimintakulut	-122.000	-137.591	15.491

Teknisen toimen osalta teknisen hallinto, yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka ja Mäntyharjun vesihuolto ovat alittaneet talousarvion talouden sitovat tavoitteet (toimintakulut).

Toiminnallisten tavoitteiden osalta todetaan, että vesihuolto Mäntyharjulla ja Pertunmaalla on toteutunut lähes häiriöttä, toiminnan tavoitetaso oli 100 % ja toteuma 95 %.

Kiinteistöpalveluiden, elinkeinotoiminnan ulosvuokraus, Pertunmaan vesihuoltolaitos sekä maa- ja metsätilat -toimialan talousarvion sitovat tavoitteet ovat ylittyneet.

Kiinteistöpalveluiden toiminnallisen tavoitteen toimenpiteenä ollut kiinteistöstrategian päivittäminen toteutui 95 %:sti, joka on hieman alle talousarvion tavoitetason 100 %.

Pertunmaan vesihuoltolaitoksen osalta talousarvion sitovan tason ylitys selittyy kuntaliitoksesta, jonka vuoksi Pertunmaan vesihuoltolaitoksella ei ole talousarviolukuja vuodelle 2025.

Tarkastuslautakunta painottaa, että kunnan kiinteistöstrategia pitää saada valmiiksi. Kiinteistöstrategia ohjaa viranhaltijoita huomioimaan päätöksenteossa kunnan kiinteistökannan ylläpitokustannukset, korjausvelan ja vuokralaisten tyytyväisyyden.

7. Investoinnit

Mäntyharjun kunnan investointimenot muutetussa talousarviossa 2025 olivat yhteensä 4.083.000 € ja toteutuneet investointien nettomenot olivat yhteensä 2.883.107 €, joka alittaa muutetun talousarvion noin 1,2 m€.

Investointien kokonaissumma sisältää Pertunmaan ja Mäntyharjun vesilaitostaseyksiköiden investointimenot, Mäntyharjun vesihuollon toteuma (279.827 €) ja Pertunmaan vesihuollon toteuma (737.436 €).

Vuonna 2025 olennaisin investointi oli uuden keskuskeittiö/ruokalan rakentamisen aloittaminen (noin 1,8 m€), katujen korjaukset (n. 310 t€) sekä Mäntyharjun vesilaitoksen verkostosaneerausurakat (n. 253 t€) ja yhtenäiskoulun koneiden ja kaluston hankinta, yhteensä 203.155,17 €.

Pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi 12.750 € ja investointimenoihin saatu rahoitusosuus oli yhteensä 58.417 € (Honkasaaren laituri).

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan investointisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kunnan päivitetty kiinteistöstrategia.

Tarkastuslautakunta painottaa, että investointeihin liittyen tehdään säännöllisesti kannattavuus- ja takaisinmaksulaskelmat sekä vaikuttavuusarviointia. Investointien rahoitustarpeen määrittely on tärkeää; riittääkö vuosikate vai tuleeko investointeja rahoittaa lainarahoituksella.

8. Kunnan talousanalyysi

Tilinpäätöksessä vuoden 2024 ja vuoden 2025 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään johtuen Pertunmaan ja Mäntyharjun kuntaliitoksesta. Vuoden 2025 tilinpäätösluvut sisältävät myös Mäntyharjun kuntaan 1.1.2025 yhdistyneen Pertunmaan kunnan luvut.

Kuntaliitoksen taustalla oli Pertunmaan kunnan taloudellinen tilanne, jolloin sen viimeinen tilinpäätös vuodelta 2024 oli alijäämäinen noin 820 000 euroa ja kertynyttä alijäämää siirtyi 3,7 miljoona euroa muodostettavalle uudelle Mäntyharjun kunnalle.

Valtioneuvoston myöntämä yhdistymisavustus oli 5,5 miljoonaa euroa, joka "kuittasi" alijäämät. KV 2.6.2025 23 § Mäntyharjun kunnan tuloslaskelma näyttää ajalta 1–4/2025 noin 5 440 000 euron ylijäämää. Toteumaa tarkasteltaessa tulee huomioida, että kertymä sisältää yhdistämisavustusta 5,5 M€, jolloin todellinen käyttötalouden toteuma jaksolta 1–4/2025 on ollut **56 909 euroa alijäämäinen**.

Mäntyharjun kunnan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 31.12.2025 oli 11,4 %. TE-palvelut siirtyivät valtiolta kunnille 1.1.2025 ja Mäntyharjun kunta liittyi osaksi Etelä-Savon työllisyysaluetta. Valtionosuuksissa korvatut TE-palvelut kasvattivat työllisyyspalvelujen ostoja Mikkelistä 800.000 € ja työttömien sakkomaksut kasvoivat vuonna 2025 noin 250.000 €.

Mäntyharjun kunnan tilikauden 2025 tulos oli ylijäämäinen 5,9 m€. Muutetussa talousarviossa 2025 kunnan tilikauden tulos oli arvioitu alijäämäiseksi -1,04 m€.

Toimintatuotot 15,3 m€ ylitti muutetun talousarvion 7,0 m€ (talousarviossa 8,2 m€). Ylijäämäiseen tulokseen vaikutti merkittävästä valtioneuvoston myöntämä yhdistymisavustus 5,5 m€ ja lisäksi harkinnanvarainen 165 t€ valtionosuuden korotus.

Toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 685 t€; toimintamenot talousarviossa 27,1 m€ ja toteuma 27,8 m€.

Toimintakate alitti talousarvion 6,3 m€ ollen -12,5 m€, muutetussa talousarviossa -18,9 m€.

Verotulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Toteutunut verotulokertymä 18,3 m€ ja talousarvion verotulot 18,0 m€; talousarvio alittui noin 0,3 m€.

Valtionosuudet toteutuivat noin 0,4 m€ suurempana talousarvioon nähden; talousarviossa 2025 valtionosuudet 1,6 m€ ja toteuma 2,0 m€.

Muut rahoituskulut ja korkomenot alittivat talousarvion; muut rahoitusmenot talousarviossa 10.000 €, toteuma 2.358 € ja korkomenot talousarviossa 380 t€, toteuma 292 t€, talousarvioalitus noin 88 t€. Korkotuotot ja muut rahoitustuotot toteutuivat talousarviota paremmin; korkotuotot talousarviossa 23 t€ ja toteutuneet korkotuotot noin 47 t€, talousarvioylitys noin 24 t€. Muut rahoitustuotot ylittivät talousarvioin 152 t€:lla ollen 546 t€, talousarviossa rahoitustuotot arvioitu 394 t€.

Vuosikate 8,1 m€ toteutui 7,3 m€ paremmin kuin talousarviossa oli arvioitu. Vuosikate kattoi vuoden 2025 suunnitelman mukaiset poistot 2,3 m€ ja kertaluonteisen poiston 0,3 m€, eli tulorahoitus riitti kattamaan tilikauden 2025 poistot.

Satunnaisten erien ja poistojen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 5.955.932,33 €.

Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta oli 5,3 m€ positiivinen, eikä menojen kattamiseen tarvinnut nostaa lisälainaa. Tilikaudella 2025 lyhennettiin lyhyt- ja pitkäaikaista lainaa noin 4,8 m€. Investointien tulorahoitusprosentti oli 284,3 %, joten investointimenot on pystytty kattamaan tulorahoituksella. Alla sadan % arvo tarkoittaa, että investointimenoja joudutaan kattamaan lainalla, käyttöomaisuuden myynnillä tai rahavaroja vähentämällä.

Kunnan taseessa omavaraisuusaste tilikaudella 2025 on 48,5 %. Yleisesti ottaen hyvänä kunnan omavaraisuusasteen pidetään tasoa 50–60 % ja jos omavaraisuusaste laskee selvästi alle 40–50 %, on kunta velkaantunut ja riippuvainen ulkopuolisesta

rahoituksesta. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli 81,2 % ja konsernin 84,3 %, joka on heikko. Hyvä taso olisi alle 40 %, tyydyttävä taso 40–80 % ja yli 80 % arvo on heikko. Kunnan lainakanta asukasta kohden 31.12.2025 oli 2.890 €/asukas.

Tarkastuslautakunta painottaa, että alijäämien muodostumista on vältettävä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä ja painottaa, että talouden tasapainosta huolehditaan tulevissa talousarvioissa ja taloussuunnittelussa.

9. Kuntakonserni

Pertunmaan ja Mäntyharjun kuntaliitos 1.1.2026 vaikutti olennaisesti myös Mäntyharjun kunnan konsernirakenteeseen.

Konsernin vuosikate tilikaudella 2025 oli 8,6 m€ ja tilikauden ylijäämä oli 6,1 m€.

Konsernin omavaraisuusaste oli 47,5 % ja suhteellinen velkaantuneisuus oli 84,3 %. Konsernin lainakanta oli 22,6 m€ ja asukasta kohden lainakanta oli 3.216 €. Konsernin taseeseen kertynyt ylijäämä on 11,1 m€.

Kuntaliitoksen myötä konserniyhtiöiden lukumäärä kasvoi ja vastuut tytäryhtiöistä ovat Mäntyharjun kunnalla, joten taloudellisten riskien huomioiminen on erityisen tärkeää konsernin kehitystä arvioitaessa.

Tytäryhtiöiden pakolliset korjausinvestoinnit kasvattavat lainatarvetta, johon sisältyy mahdollinen korkoriski. Emoyhteisön ja tytäryhteisöjen yhtäaikainen velkaantuminen ja korkokulujen mahdollinen nousu ovat myös riskinä, koska tulevaisuuden korjausinvestointeja ja palvelutuotannon kehittämistä joudutaan osittain rahoittamaan vieraalla pääomalla.

Tarkastuslautakunta korostaa, että kuntakonsernin talouden seurantaan on kiinnitettävä kokonaisuudessaan erityistä huomiota.

Tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne, velvoitteet ja vastuut sekä maksuvalmius ja lainat on tarkasteltava perusteellisesti.

10. Henkilöstö

Tilinpäätöksen liitteeksi on laadittu henkilöstökertomus vuodelta 2025. Kunnan henkilöstömäärä vuoden lopussa 31.12.2025 oli yhteensä 209 työntekijää, joista 171 vakinaista palvelussuhdetta ja 38 määräaikaista palvelussuhdetta. Naisten osuus henkilöstöstä oli 134 ja miesten lukumäärä oli 47.

Vakituisessa palvelussuhteessa olevan henkilöstön keski-ikä oli 50,7 vuotta.

Sairauspoissaoloja vuonna 2025 oli yhteensä 3.266 päivää, joka on 15,63 pv/työntekijä. Suurin osa (31 %) poissaoloista oli 1–7 kalenteripäivän pituisia poissaoloja ja merkittävimmät poissaolojen syyt olivat mielenterveyden häiriöt (954 pv) sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet (839 pv). Työtaturmien määrä on vähentynyt.

Poissaolojen laskennallinen kustannus vuonna 2025 oli noin 522.560 € (160 €/pv). Sairastavuusprosentti vuonna 2025 oli 5,72 %. Sairastavuusprosentti kuvaa sairauspoissaolojen määrää vuosityöajasta.

Henkilöstön koulutuspäiviä kertyi vuonna 2025 2,3 pv/työntekijä ja tyky-toimintaan on käytetty 20.953 €.

Kunnan henkilöstön työterveyshuollosta vastaa Suomen Terveystalo Oy, jonka palvelut koskevat yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa ja ennaltaehkäisevää toimintaa.

Henkilöstökertomuksessa on esitetty myös tasa-arvosuunnitelman toteutuminen, työsuojeluasioita sekä tulevaisuuden haasteita eri toimialoilla.

Henkilöstökertomus on laadittu kattavasti.

Tarkastuslautakunta painottaa, että henkilöstön työhyvinvointimittaus tulee toteuttaa vuoden 2026 aikana ja henkilöstön tehtäväkuvaukset tulee saattaa ajantasalle.

Työhyvinvointiin ja henkilöstömitoitukseen pitää panostaa, jotta henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät.

Kunnan henkilöstön pitää päästä asianmukaisiin työskentelytiloihin mahdollisimman pian. Väistötilat eivät edistä työhyvinvointia eikä työssäviihtymistä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että pitkien poissaolojen sijaistaminen järjestetään tarkoituksenmukaisesti rakentamalla varahenkilöjärjestelmä.

11. Muut havainnot ja yhteenveto

Tarkastuslautakunta esittää, että jatkossa tilinpäätöskirjassa kerrotaan lyhyesti, mistä menojen ja tulojen ylitykset ja alitukset johtuvat.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan loppuraportissaan esittämiin havaintoihin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota tilintarkastajan tilintarkastuspöytäkirjassa antamiin ohjeisiin ja kehottaa kunnanhallitusta ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin viivytyksettä.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan työntekijöitä kunnan hyväksi tehdystä työstä.

12. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

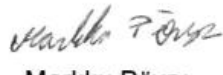
Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi.

Mäntyharjulla 25.5.2026

Sari Lantta
puheenjohtaja

Seppo Kettunen
varapuheenjohtaja

Markku Huovinen
jäsen

Markku Pöyry
jäsen

Leena Pekkanen
Sari Lantan varajäsen

Liisa Torniainen
Seppo Kettusen varajäsen